

De lever tijdens de zwangerschap

Elsemieke de Vries
19-03-2024

De lever tijdens de zwangerschap - leerdoelen

- Verschillende zwangerschap gerelateerden leverziekten + prevalentie
- Pathofysiologie
- Maternale en foetale/neonatale morbiditeit en mortaliteit
- Herkennen en handelen

De lever tijdens de zwangerschap

- Onderscheid tussen zwangerschap gerelateerde leverziekte / eerste presentatie leverziekte tijdens zwangerschap → diagnostiek!
- Niet lever gerelateerde fysiologische veranderingen in zwangerschap:
 - spider naevi / erythema palmare
 - verlaagd albumine
 - verhoogd AF
 - dalend ALAT en GGT in 3^e trimester
 - kleine insignificante slokdarmvarices agv compressie vena cava inferior

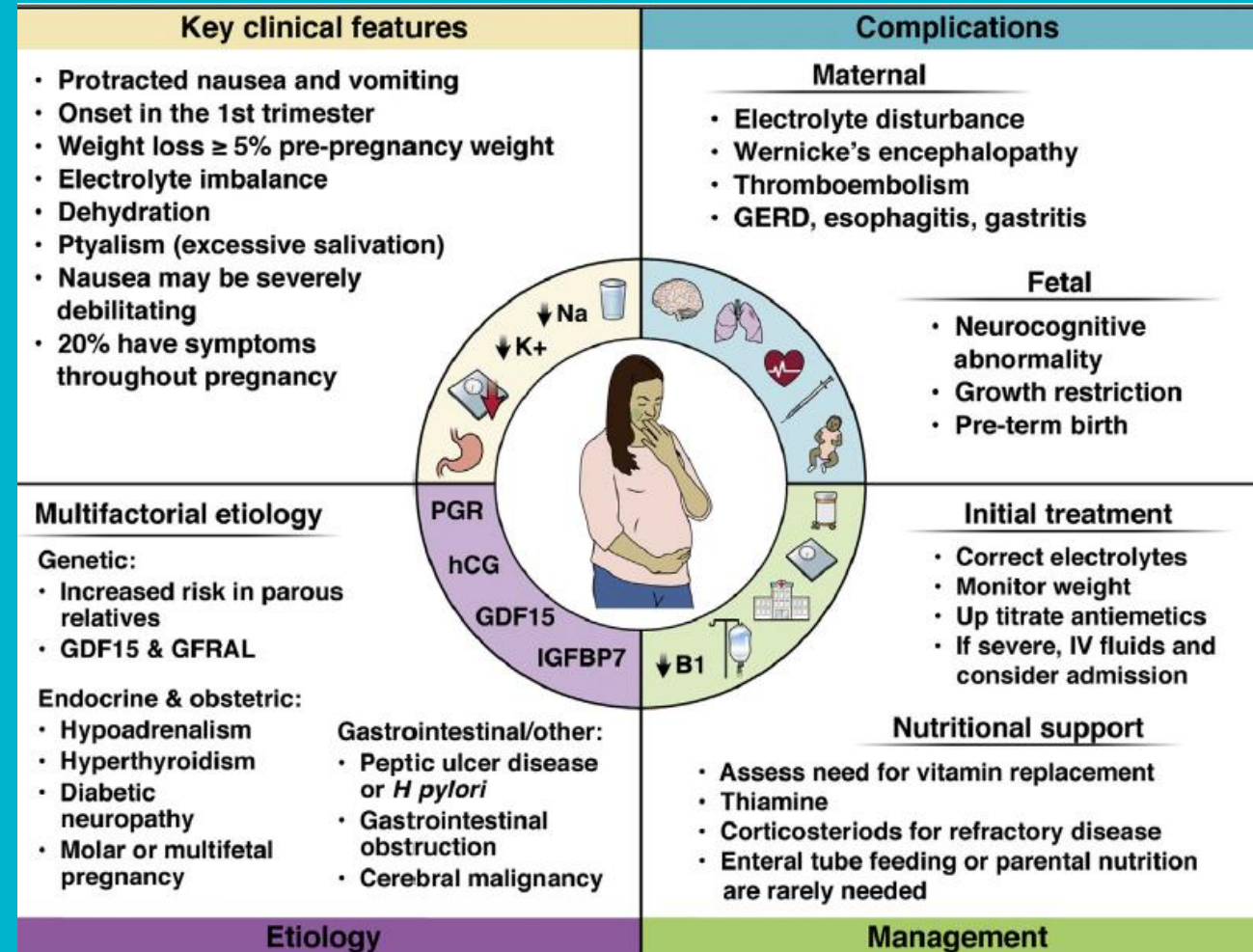
De lever tijdens de zwangerschap

- Hyperemesis gravidarum
- Pre-eclampsie
- HELLP syndroom
- Acute fatty liver of pregnancy (AFLP)
- Intrahepatische zwangerschapscholestase (ICP)
- Prevalentie: 3%, variabiliteit in regio en etniciteit

Eerste trimester	Tweede trimester	Derde trimester
Hyperemesis gravidarum		Pre-eclampsie
		HELLP syndroom
		Acute fatty liver of pregnancy
	Intrahepatische zwangerschapscholestase	Intrahepatische zwangerschapscholestase

Hyperemesis gravidarum

- Misselijkheid en braken → dehydratie, elektrolytstoornissen en gewichtsverlies (≥ 5%)
- 0.3 - 3.6% van alle zwangeren
- Multifactoriële etiologie
- Mild verhoogde transaminasen in 50%
- Sondevoeding draagt niet bij aan maternaal welbevinden / hoger geboortegewicht

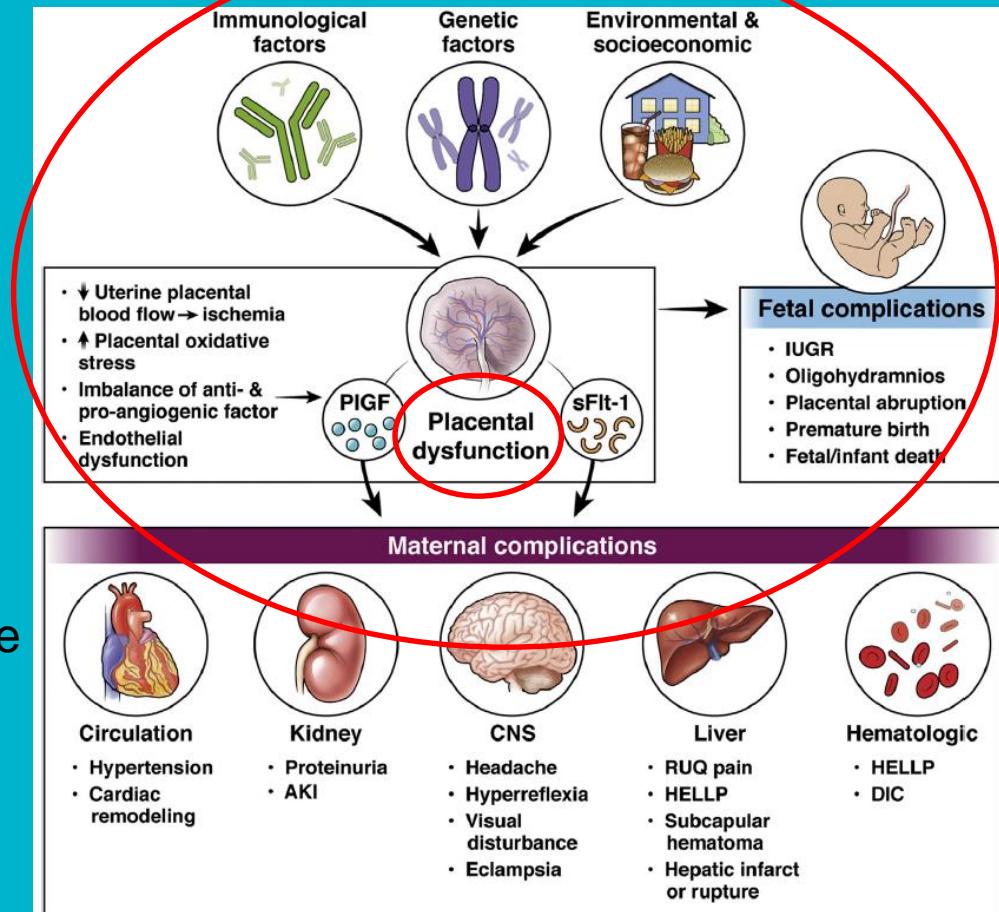

Pre-eclampsie

- Hypertensie en proteïnurie
- 2-4% van alle zwangerschappen
- Speelt een rol in 25% van alle maternale complicaties (inclusief overlijden)
- Risicofactoren: maternale leeftijd / obesitas (NAFLD!) / diabetes / pre-existente hypertensie / IVF

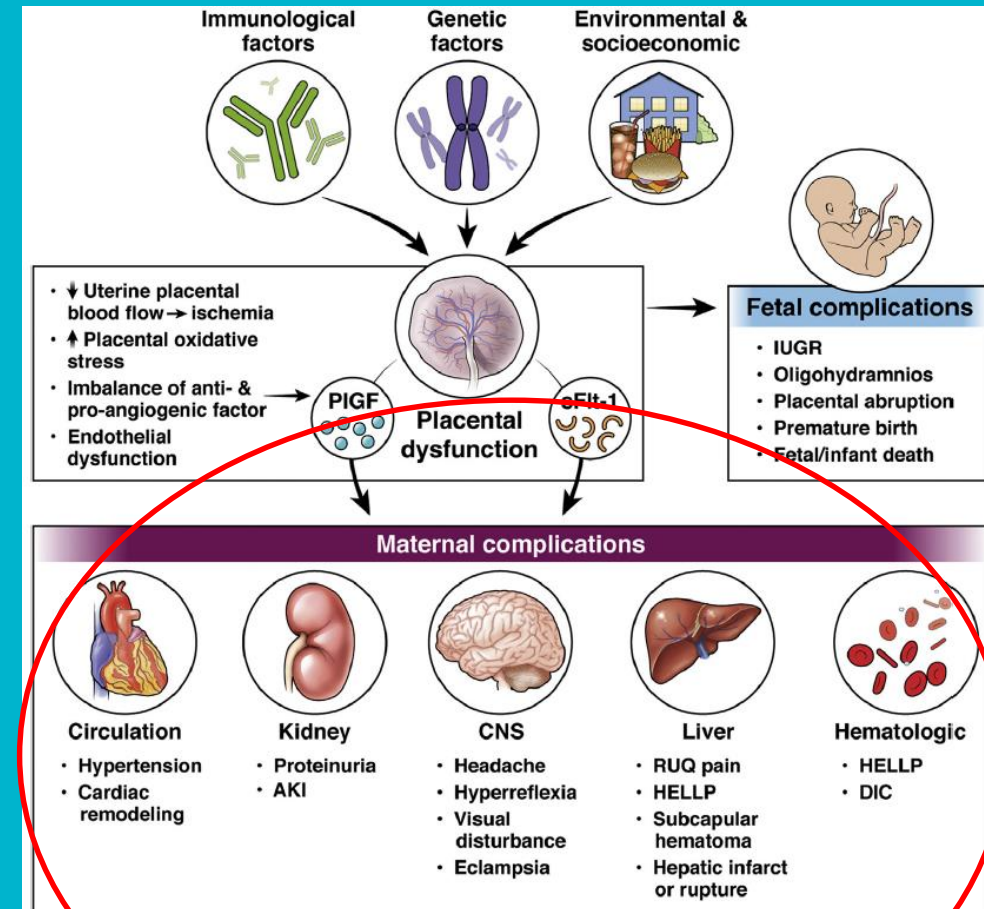
Pre-eclampsie

- Pathofysiologie →
 - Uteroplacentaire mismatch / placentaire dysfunctie
 - Ischemie + oxidatieve stress
 - Dysbalans van angiogenese
- Maternale systemische endotheliale dysregulatie en inflammatie
- Trombocyten aggregatie
- Arteriële hypertensie

Pre-eclampsie

- Leverschade:
- peri-portale inflammatie
- hepatocellulaire schade (transaminitis)
- subcapsulair hematoom
- lever infarct / ruptuur
- Overige eind orgaan schade:
- Acute nierinsufficiëntie
- Neurologische complicaties
- Diffuse intravasale stolling

HELLP syndroom

- 10-20% van pt met pre-eclampsie ontwikkelt HELLP
- Hemolyse, verhoogde leverenzymen, lage bloedplaatjes
- 25% postpartum (binnen 48u na geboorte)
- Maternale mortaliteit 2-10%, perinatale mortaliteit 0-15%
- Verhoogde leverenzymen: hemolyse en ischemie tgv microtrombi (Doppler studies tonen verminderde portale flow)
- Cascade: fibrine depositie sinusoiden → ischemie → pro-inflammatoire mediators + hepatocyten oxidatieve stress respons → toename levercel verval

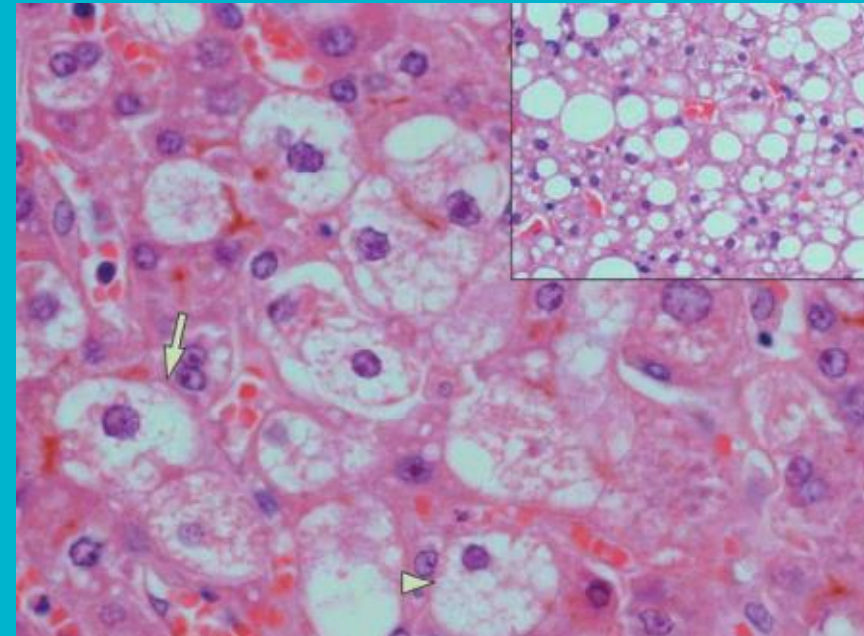
HELLP syndroom

- Fibrine depositie in leversinusoiden → sinusoidale obstructie → leverhematoom / infarct / ruptuur (> 75% rechter leverkwab)
- Beeldvorming abdomen
- Zeer hoge transaminasen (mn bij infarct)
- Behandeling: arteriële embolisatie / chirurgie (packing / arteria hepatica ligatie / resectie)
- NB leverhematoom / ruptuur kunnen voorkomen bij pre-eclampsie, HELLP en AFLP
- Hoge mortaliteit

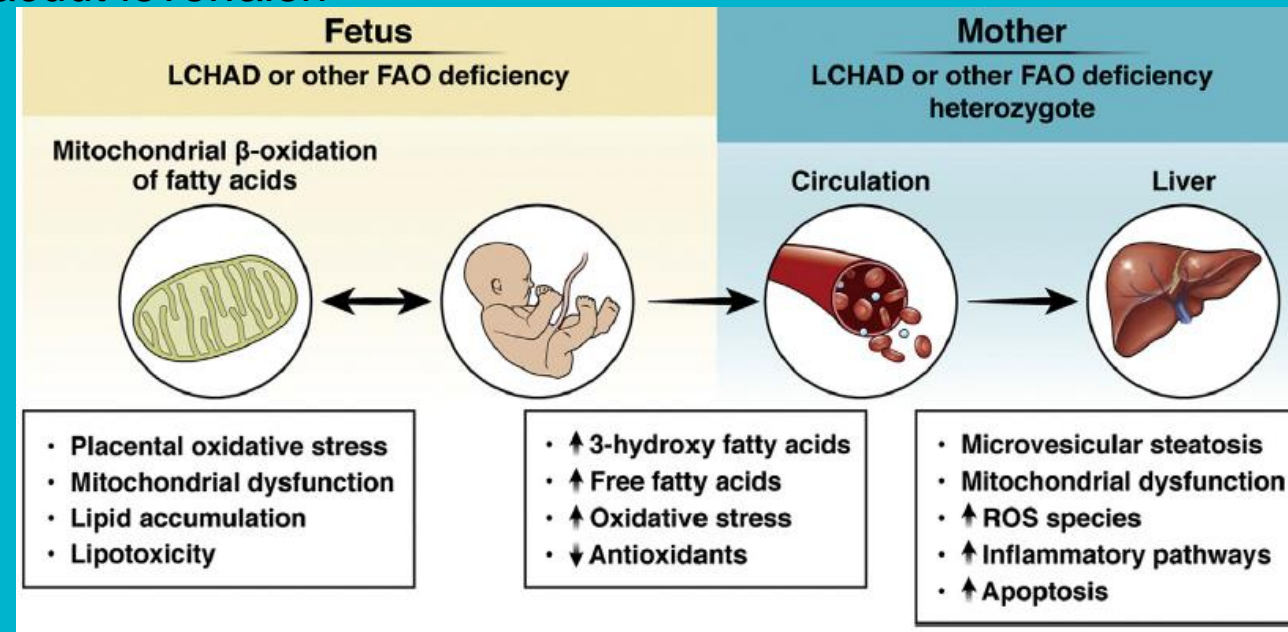
Acute fatty liver of pregnancy

- Zeldzaam maar zeer ernstig, incidentie: 1:20.000 – 35.000
- Maternale karakteristieken: eerste zwangerschap / meerling zwangerschap / mannelijke foetus / lage BMI
- Derde trimester meest voorkomend, echter ook beschreven in tweede trimester, 5-25% postnataal
- Onderscheid met pre-eclampsie / HELLP moeilijk, kunnen samen voorkomen
- Maternale mortaliteit 2-15%
- Perinatale mortaliteit 5-20%

Acute fatty liver of pregnancy

- Etiologie subgroep: Long-chain fatty acid deficiency (LCHAD) / ander defect in het vetzuur metabolisme
- Heterozygote moeder + een homozygote foetus
- accumulatie vetzuur metabolieten geproduceerd door de foetus zowel in placenta als in de moeder
- maternale hepatocyten worden overladen met vrije vetzuren
- oxidatieve stress → mitochondriële dysfunctie → acuut leverfalen
- Foetus → test op genetische afwijkingen in het vetzuur metabolisme

Acute fatty liver of pregnancy

- Icterus / misselijkheid en braken / buikpijn / malaise
- Swansea criteria
- Cave leverfalen

MELD score is een voorspeller van maternale mortaliteit
→ overplaatsen naar levertransplantatie centrum

- Direct bevallen

Table 5. Swansea diagnostic criteria for the diagnosis of acute fatty liver of pregnancy.

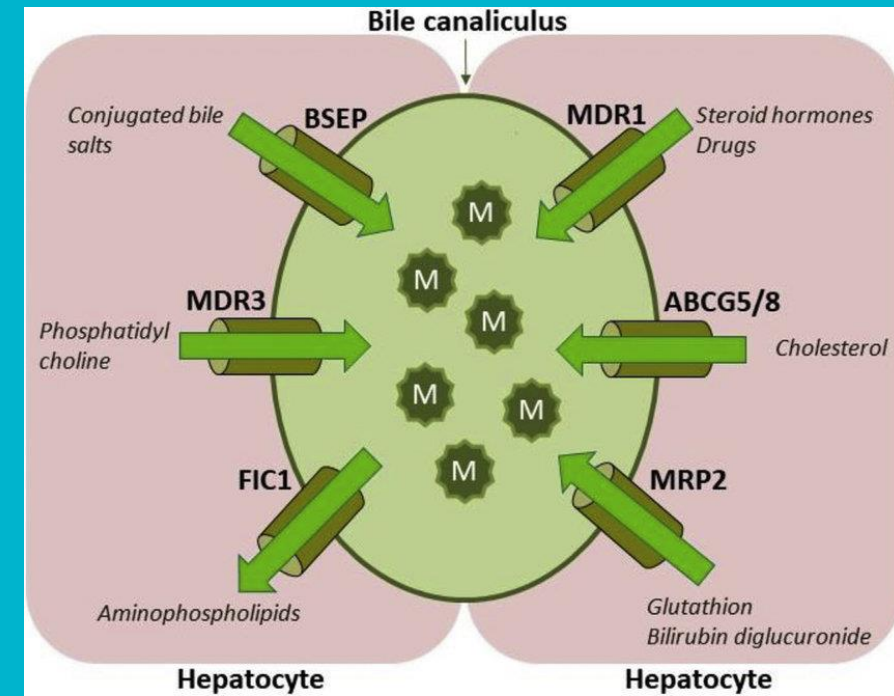
Six or more of features below in the absence of other aetiology
Vomiting
Abdominal pain
Polydipsia/polyuria
Encephalopathy
Bilirubin (>14 $\mu\text{mol/L}$)
Hypoglycaemia (<4 mmol/L)
Leucocytosis (>11 x 10 ⁹ /L)
Elevated uric acid (>340 $\mu\text{mol/L}$)
Elevated ammonia (>42 IU/L)
Ascites or bright liver on USS
Elevated transaminases (>42 IU/L)
Renal impairment (creatinine >150 $\mu\text{mol/L}$)
Coagulopathy (PT >14 s or APTT >34 s)
Microvesicular steatosis on biopsy

Intrahepatische zwangerschapscholestase

- Meest voorkomende zwangerschap gerelateerde leverziekte
- Afhankelijk van regio en etniciteit → Europa 0.7% van zwangeren
- Risicofactoren: meerling zwangerschap / IVF
- Derde trimester, maar eerder kan ook!
- Jeuk → handpalmen en voetzolen
- Verhoogde galzuren in serum → NB nuchter voor monitoring, > 10 μ mol/L
- 80% verhoogde transaminasen en in 10% verhoogd bilirubine
- Sluit onderliggende leverziekte uit (PBC, PSC)
- Normalisatie 6 weken tot maximaal 3 maanden postpartum

Intrahepatische zwangerschapscholestase

- Multifactoriële etiologie: genetisch / hormonaal / omgeving
- Mutaties in genen betrokken bij biliaire transporters → 20% ABCB4 (MDR3) en ABCB11 (BSEP)
- Recidief risico: 70%
- ICP in voorgeschiedenis →
aanwijzing in diagnostische traject (bijvoorbeeld gebruik OAC)

Intrahepatische zwangerschapscholestase

- Maternale complicaties
 - Malabsorptie vitamine K → coagulopathie → bloedingen
 - Slapeloosheid → angst
- Foetale / neonatale complicaties → afhankelijk van hoogte galzuren serum (pathofysiologie?)
 - Pre-terme geboorte ($> 40\mu\text{mol/L}$)
 - Meconium houdend vruchtwater
 - Hypoxie
 - Doodgeboorte ($> 100\mu\text{mol/L}$)

Intrahepatische zwangerschapscholestase

- Behandeling → doel: jeuk verminderen, perinatale risico's verkleinen
- Ursodeoxycholzuur
 - Pitches studie → conclusie: ↓ risico doodgeboorte, pre-terme geboorte en meconiumhoudend vruchtwater
- Rifampicine
- Cave gebruik cholestyramine (vitamine K deficiëntie)
- Discussie over inleiden

Take home

- Maak onderscheid tussen zwangerschap gerelateerde leverziekte en eerste presentatie leverziekte tijdens zwangerschap
- Vergeet de beeldvorming niet
- Er is overlap tussen pre-eclampsie / HELLP / acute fatty liver of pregnancy
- Handel snel en multidisciplinair

- *Literatuur:*
 - *Pregnancy-Associated Liver Diseases – Gastroenterology 2022;163:97-117 – Terrault and Williamson*
 - *Pregnancy and liver disease – Journal of hepatology 2016; 64:933-945 – Westbrook, Dusheiko and Williamson*

Wat ziet u en welke diagnose is het meest waarschijnlijk?

- A) Focale steatose
bij Acute Fatty Liver Disease of Pregnancy
- B) Groot adenoom
welke is gegroeid in de zwangerschap
- C) Subcapsulair lever hematoom
ten gevolge van HELLP syndroom
- D) Biloom
ten gevolge van intrahepatische
zwangerschapscholestase

